

Näringsdepartementet

Yttrande över PM om behovsanalys av den strategiska planen för genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige.

Region Kalmar län ställer sig i stort bakom förslagen i promemorian men vill särskilt framhålla följande. Yttrandet utgår från länets regionala utvecklingsstrategi, samt från Livsmedelsstrategi Kalmar län.

Region Kalmar län tar inte ställning till urvalet från bruttolista till nettolista.

Region Kalmar län är positiv till höjda ambitioner på miljö- och klimatområdet, liksom till ett hållbarhetsbegrepp med tre odelbara och inbördes beroende dimensioner.

Region Kalmar län instämmer också i vikten av att minska den administrativa bördan för företag och andra stödmottagare, samt i behovet av färre och större programåtgärder och minskad detaljreglering.

Det är viktigt att programmet utformas på ett sätt så att det finns möjlighet till flexibilitet, såväl över tid som geografiskt. Det kan hinna hända mycket under en programperiod på sju år, allt från extrema torrår till pandemier och förändrade konsumtionsmönster. Förutsättningarna skiljer sig också mellan landets olika regioner och det behöver finnas utrymme för att göra regionala anpassningar utifrån lokala problem och hot. Ibland behöver anpassningar kunna göras även för delar av ett län.

Promemorian ger exempel på nationella mål av relevans för genomförandet av framtida CAP. Dessa exempel är den nationella livsmedelsstrategin, de nationella miljömålen, målen för klimatanpassning samt målen för en sammanhållen landsbygdspolitik. Region Kalmar län menar att även nationella strategier och mål för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft bör inkluderas.

Jordbruksverkets arbete med SWOT-analys och behovsanalys inleddes under våren 2018 och har beaktat befintliga underlag, varav några nämns i promemorian. Region Kalmar län vill peka på vikten av att, i den kommande och troligen ganska långdragna processen, ta hänsyn också till nya relevanta underlag. Ett exempel är den så kallade biogasmarknadsutredningen, vilken presenterades hösten 2019.

Region Kalmar län noterar att promemorian i flera fall talar om minskad miljöpåverkan per producerad enhet, vilket inte behöver betyda en minskad total miljöpåverkan.

Region Kalmar län menar att den framtida jordbrukspolitiken bör fokusera på specifika och riktade insatser för jordbruket. Insatser som syftar till att stärka landsbygdens attraktivitet, kompetensförsörjning, företagande utöver jordbruket och digital infrastruktur bör hanteras inom ramen för den nationella landsbygdspolitiken. Ett alternativ är att den regionala tillväxtpolitiken förstärks med ett tydligt landsbygdsperspektiv.

Prioriteringar

Promemorian listar 29 olika behov, men anger samtidigt att bara en del av dessa kommer att passa in i den slutliga nationella planen. Ramarna kommer bland annat att sättas av kommande EU:s beslut. Region Kalmar län bedömer då följande behov som viktigast inför framtida prioriteringar.

- 5.3.2 Konkurrenskraftigt jordbruk
- 5.3.5 Djurstallar
- 5.3.7 Klimatanpassning
- 5.3.9 Ny teknik och kunskapsspridning
- 5.4.5. Kunskap om hållbar produktion
- 5.4.7 Värdefulla gräsmarker
- 5.5.1 Underlätta generationsväxling
- 5.5.3 Kapitalförsörjning, landsbygd

Synpunkter på enskilda avsnitt i promemorian

5.3.2 Konkurrenskraftigt jordbruk

Region Kalmar län vill understryka vikten av att särskilt beakta animalieproduktionens behov av goda produktionsförutsättningar.

Kompensation för kostnadsnackdelar orsakade av sämre produktionsförutsättningar och högre kostnader bör bland annat innefatta torka. Kostnadsnackdelar i form av långa avstånd och sämre infrastruktur är relevant också i delar av södra Sverige.

5.3.5 Djurstallar

Region Kalmar län är positiv till att, via CAP, kunna understödja investeringar som sker i ny teknik eller som kräver särskilda lösningar på grund av svenska krav.

5.3.6 Jordbruksmarkers produktionsförmåga

Delar av Kalmar län har under de senaste åren drabbats av svår torka. Det är inte självklart att äldre vattendomar och markavvattningsföretag överensstämmer med dagens förutsättningar och behov. Detta med hänsyn till klimatförändringar, långsiktig produktionsförmåga, grundvattenbildning, biologisk mångfald m.m. Eventuella insatser inom detta område bör koncentreras till att stärka kunskapen om dessa nya förutsättningar. Det kan också finnas behov av ändrade vattendomar.

5.3.10 Samverkan jordbruk, rådgivning och forskning

Region Kalmar län instämmer i behovet av att stärka kopplingen mellan forskning och rådgivning, inte minst till primärled/praktik. Den tillämpade forskningen behöver stärkas. Detsamma gäller kopplingen till det regionala utvecklingsperspektivet.

Sweden Food Arena har potential att bli en kraftfull beställare av ny kunskap och forskning, kanske i första hand i sekundärleden. Också SAMLA-nätverket är ett viktigt forum för dessa frågor, där livsmedelsbranschens utveckling knyts ihop med innovation och regional utveckling. Region Kalmar län ser därför ett behov av ett långsiktigt nationellt stöd för SAMLA-nätverket.

5.4.2 Förnybar energi och energieffektivisering

Region Kalmar län upplever detta avsnitt som passivt. Förslaget att stimulera företag till egen fossilfrihet är en miniminivå och att det är önskvärt med mer långtgående åtgärder.

5.4.3 Anpassad produktion till klimatförändringarna och minskad relativ påverkan på klimatet

Region Kalmar län vill därutöver understryka vikten av kunskap, innovationer och investeringar som möter ett förändrat klimat med ökad risk för såväl skyfall och översvämningar som torka och vattenbrist.

5.4.4. Minskad belastning på mark, luft och vatten

Region Kalmar län instämmer i behovet av insatser som leder till ökad samverkan i större områden och ser gärna att detta också inbegriper internationellt samarbete och då speciellt i Östersjöregionen.

5.4.7 Värdefulla gräsmarker

Region Kalmar län instämmer i vikten av fortsatt konkurrenskraftig uppfödning av betande djur samt behovet av insatser för skötsel av betesmark och åtgärder för att stärka lönsamheten i grovfoderbaserad djurhållning.

5.4.10 Ekologisk produktion

Region Kalmar län konstaterar att konsumenterna för närvarande väljer ekologiska produkter i mindre omfattning än tidigare, vilket lett till minskad lönsamhet i en del företag. Det kan därför finnas anledning att uppdatera denna del av behovsanalysen.

Ekologisk produktion ger ibland en lägre avkastning per enhet, vilket gör att målen om ökad ekologisk produktion och ökad total livsmedelsproduktion inte ligger helt i linje med varandra.

5.5.1 Underlätta generationsväxling

Region Kalmar län konstaterar, liksom promemorian, att fiskodling i ökande grad kombineras med lantbruk. Detta kan utgöra en form av diversifiering inom jordbruket. Det finns därför behov av att utforma kommande stöd på ett sätt som möjliggör en sådan utveckling.